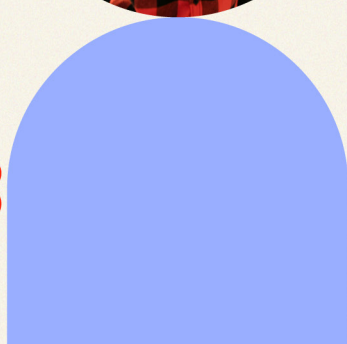
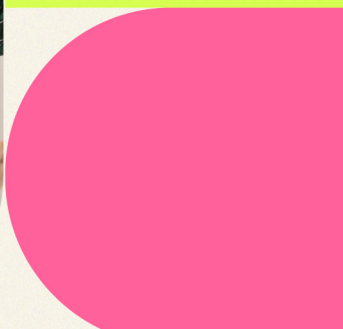
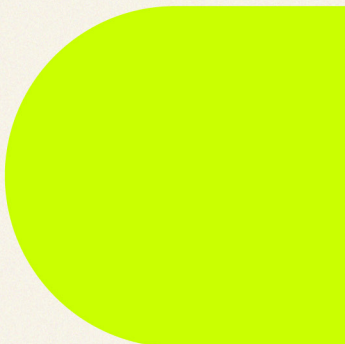

Zwrotomocny Dzień w Twojej Okolicy

Scenariusz wydarzenia edukacyjnego o systemie kaucyjnym

Przewodnik dla organizatorów

Zwrotomocny Dzień w Twojej Okolicy to gotowy scenariusz wydarzenia, które łączy edukację ekologiczną, integrację mieszkańców i dobrą zabawę.

Każdy z nas ma moc wprowadzania dobrej zmiany dla środowiska,

a dzięki systemowi kaucyjnemu jest to jeszcze prostsze. System kaucyjny to **mniej porzuconych butelek w najbliższej okolicy, mniej odpadów i mniejsze zużycie surowców** potrzebnych do wyprodukowania nowych opakowań. To system, w którym surowiec zostaje w obiegu, a kaucja za opakowanie wraca do portfela.

To **nowe rozwiązanie w Polsce**, dlatego naturalne jest, że część osób może czuć się zagubiona. Warto im pomóc zrozumieć, jak działa system kaucyjny, i zadbać, by w Waszej okolicy jego wdrożenie przebiegło bez problemów. Dzięki temu zamiast do rowu czy lasu, butelki i puszki trafią tam, gdzie ich miejsce – **do sklepów lub automatów kaucyjnych**.

Podczas wydarzenia każdy z Was w przystępny i angażujący sposób dowie się:

- 🌸 **jak działa** system kaucyjny;
- 🌸 **gdzie i w jaki sposób** można zwracać butelki szklane wielokrotnego użytku, butelki plastikowe oraz puszki;
- 🌸 **dlaczego** to tak ważne dla ochrony środowiska i budowania lepszej przyszłości.

Wspólnie odkryjecie, że małe, codzienne gesty mają wielką moc, bo każda zwrócona butelka to mniej porzuconych śmieci w najbliższym otoczeniu, czystsze środowisko i realna oszczędność surowców.

Charakter wydarzenia

Zwrotomocny Dzień w Twojej Okolicy to z założenia **otwarte wydarzenie edukacyjne** z elementami zabawy, przeznaczone dla wszystkich grup wiekowych: dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów.

Uczestnicy poznają najważniejsze zasady działania systemu kaucyjnego poprzez gry i aktywności przygotowane specjalnie na tę okazję: **memory, domino i quiz „Zwrotomocni”**. Wydarzenie ma charakter **rodzinny i integracyjny** – to okazja, by wspólnie spędzić czas, uczyć się i działać na rzecz czystszej środowiska.

Miejsce i czas trwania

Propozycje lokalizacji:

- **Wariant wewnętrzny:** dom kultury, szkoła, świetlica wiejska, klub seniora, sala gimnastyczna lub remiza OSP.
- **Wariant zewnętrzny:** teren rekreacyjny przy domu kultury, plac szkolny, park gminny lub zadaszona altana.

W każdym przypadku warto przygotować:

- kilka **stanowisk tematycznych** (stoły lub ławy) – każde przeznaczone do gry lub aktywności;
- **miejsca do siedzenia** dla uczestników;
- **wydrukowane pomoce** – plansze do gier, karty memory, pytania do quizu, dyplomy, odznaki (kotyliony);
- przy każdym stanowisku powinien znajdować się co najmniej jeden wolontariusz lub animator, który tłumaczy zasady gry, czuwa nad przebiegiem i przypomina uczestnikom zasady systemu kaucyjnego.

Czas trwania:

Wydarzenie można zrealizować **w czasie od 2,5 do 4 godzin** (w zależności od liczby uczestników i dostępnych stanowisk).

Opis gier i aktywności

GRA 1.

Zwrotomocne Memory

Cel:

Nauka rozpoznawania zasad systemu kaucyjnego w formie zabawy pamięciowej.

Uczestnicy: Dzieci od 6 roku życia, młodzież, dorośli.

Liczba osób: 2–4 w jednej rundzie (można grać drużynowo).

Materiały: Wydrukowane karty memory, stół i miejsce do siedzenia.

Przebieg gry:

1. Na stole ułóżcie karty obrazkami do dołu.
2. Uczestnicy po kolei odkrywają po 2 karty.
3. Jeśli znajdą parę – zabierają ją i odkrywają kolejną.
4. Każda para przedstawia zasadę lub element systemu (np. symbol „Kaucja”, automat, butelkę, puszkę).
5. Animatorzy omawiają z uczestnikami znaczenie wybranych ilustracji – w ten sposób na bieżąco utrwalają wiedzę.

Zakończenie gry:

- Gra kończy się, gdy wszystkie pary kart zostaną odkryte.
- Każdy gracz (lub drużyna) liczy swoje zdobyte pary.
- Zwycięża gracz (lub drużyna), który zebrał **najwięcej par kart**.

💡 **Wskazówka:** W trakcie rozgrywki zadawaj uczestnikom pytania dodatkowe zachęcające do dyskusji:

- Czy wiecie, co oznacza ten symbol?
- Czy wiecie, jakie butelki można zwracać?
- Czy wiecie, ile wynosi kaucja za puszkę?

Opis gier i aktywności

GRA 2. **Zwrotomocne Domino**

Cel:

Celem gry jest pozbycie się wszystkich swoich płytek domina poprzez prawidłowe dopasowywanie liczby oczek na stykających się krawędziach. Każdy symbol na płytce odnosi się do elementów systemu kaucyjnego, np. butelki, puszki, automatu lub znaku „Kaucja”.

Uczestnicy: Dzieci od 4 roku życia, młodzież, dorośli.

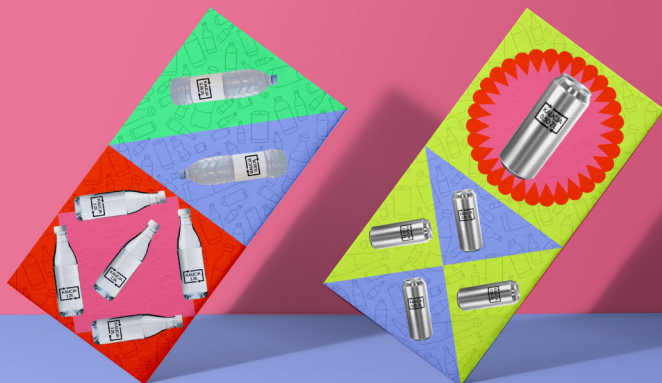
Liczba osób: 2–6 osób (można grać drużynowo).

Materiały: Wydrukowane karty domina z symbolami i hasłami dotyczącymi systemu kaucyjnego. Gra zawiera **28 elementów domina** (od 0 do 6 oczek).

Przygotowanie:

- 1. Rozłóżcie wszystkie płytki na stole oczkami do dołu.**
- 2. Wymieszajcie je dokładnie.**
- 3.** Każdy gracz losuje po 1 płytce, aby ustalić, kto zaczyna – gracz z najwyższą sumą oczek rozpoczyna grę.
- 4.** Następnie wszystkie płytki wracają do puli, a gracze dobierają swoje zestawy **po 7 płytek**.
- 5.** Pozostałe płytki są nadal zakryte – tworzą **pulę do dobierania**.

Gracze ustawiają swoje płytki tak, aby inni ich nie widzieli.

Przebieg gry:

Rozpoczęcie:

Gracz z najwyższą sumą oczek zaczyna i wykłada dowolną płytkę na środek stołu.

Kolejne ruchy:

- Gracze po kolei dokładają swoje płytki do jednego z dwóch końców układu, **dopasowując liczbę oczek na stykających się końcach**.

Przykład: Do płytki z 3 oczkami można dołożyć płytkę, która ma 3 oczka na jednym końcu.

- Jeśli gracz **nie ma pasującej płytki**, dobiera **1 płytkę z puli**.

- Jeśli dobrana płytkę pasuje – może ją natychmiast dołożyć.
- Jeśli nie – traci kolejkę.

Dublety:

- Płytki z **taką samą liczbą oczek po obu stronach** (np. 2–2 lub 5–5) to dublety.

- Dublety układa się **prostopadle** do łańcucha.

Brak ruchu:

Jeśli żaden z graczy nie może wykonać ruchu (następuje tzw. blokada), gra się zatrzymuje.

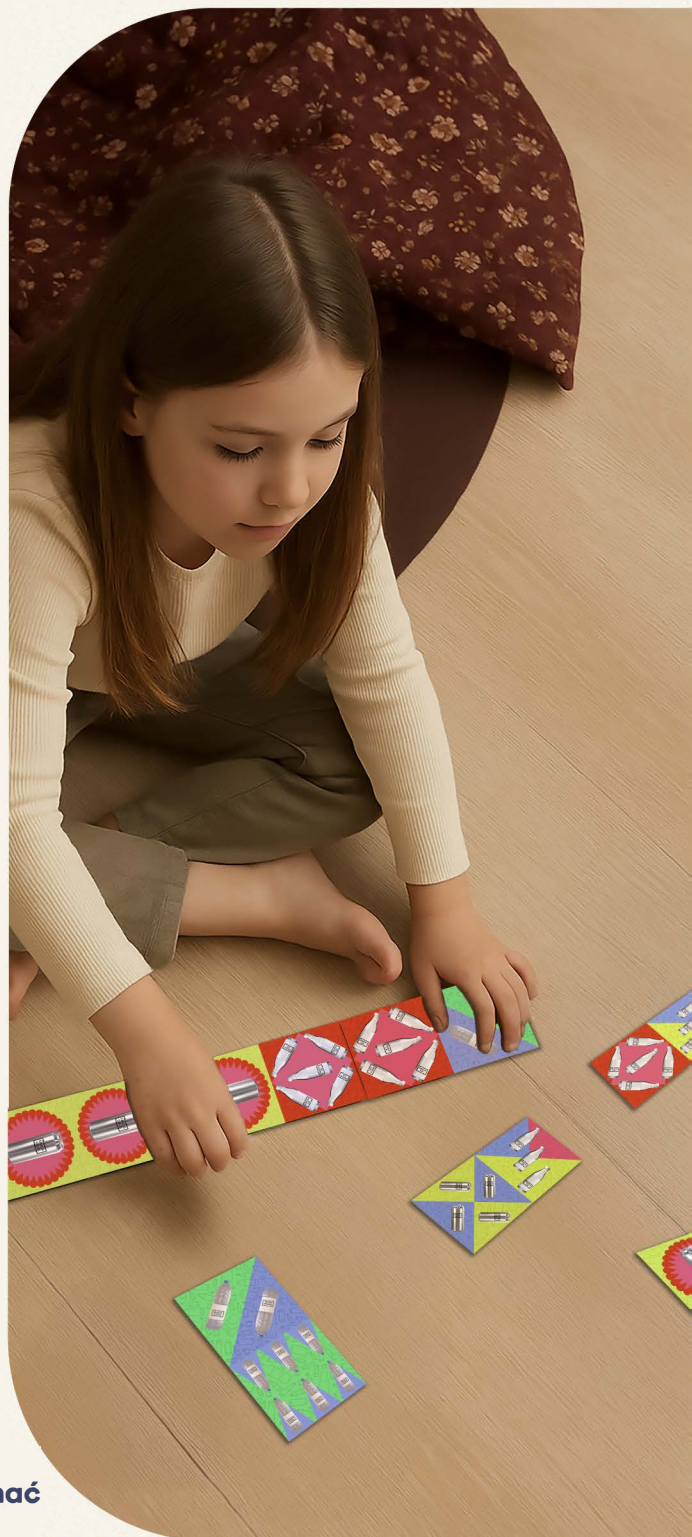
Zakończenie gry:

- Gra kończy się, gdy jeden z graczy **pozbędzie się wszystkich płytek** lub **żaden z graczy nie może wykonać ruchu** (blokada).

- Zwycięża gracz, który jako pierwszy pozbył się wszystkich płytek.

- Jeśli nastąpiła blokada, wygrywa gracz z **najmniejszą sumą oczek** na pozostałych płytkach.

💡 **Wskazówka:** W przerwach możecie zapytać uczestników o ekologiczne ciekawostki, np. „Ile lat potrzeba, żeby wyrzucona w lesie plastikowa butelka się rozłożyła?” (Odpowiedź: 100-1000 lat), „A puszka?” (Odpowiedź: 50-200 lat). Wyszukajcie takie ciekawostki w internecie, np. na stronie edukacjaekologiczna.gov.pl i przygotujcie ich listę przed wydarzeniem.

Opis gier i aktywności

GRA 3. Quiz Zwrotomocni

Cel:

Sprawdzenie i utrwalenie wiedzy o systemie kaucyjnym w formie rywalizacji.

Uczestnicy: Dzieci od 8 roku życia (młodsze dzieci pod opieką dorosłych), młodzież, dorośli.

Liczba osób: Drużyny 3–5 osobowe (np. rodziny, klasy, grupy znajomych).

Materiały:

- Wydrukowane karty z pytaniami i odpowiedziami (do wyboru: A, B, C).
- Czyste kartki do notowania odpowiedzi wraz z ołówkami.

Przebieg gry:

1. Prowadzący wyjaśnia zasady gry.
2. Runda: Prowadzący zadaje drużynom 3 pytania.
3. Drużyny zapisują na kartkach swoje odpowiedzi.
4. Po każdej rundzie wspólnie je sprawdzają.
5. Jeśli padły błędne odpowiedzi, Prowadzący podaje te prawidłowe.
6. Za każdą poprawną odpowiedź drużyna otrzymuje punkt.
7. Po wyczerpaniu pytań drużyny zliczają punkty.
8. Zwycięska drużyna otrzymuje tytuł Zwrotomocnego Mistrza Wiedzy.

💡 **Wskazówka 1:** Dołączcie **małe zadania dodatkowo angażujące uczestników między kolejnymi pytaniami**, np. zapytajcie, kto w domu najczęściej wynosi śmieci, kto lubi spacerować np. po lesie lub gdzie znajduje się najbliższy automat/sklep, w którym można dokonać zwrotu opakowań podlegających kaucji.

💡 **Wskazówka 2:** Warto przygotować dla uczestników drobne nagrody symboliczne, tj. naklejki, odznaki (kotyliony) lub pamiątkowe dyplomy. Wzory takich materiałów do druku znajdziecie w dalszej części scenariusza.

Materiały dodatkowe do wykorzystania

Kotyliony - odznaki Zwrotomocnych

Cel:

Stworzenie pamiątki z wydarzenia i wyróżnienie uczestników.

Materiały:

Wydrukowany szablon odznaki - kotylionu (do pobrania ze scenariusza), nożyczki, klej, agrałki lub taśma dwustronna.

Instrukcja:

1. Wydrukujcie w kolorze wzory kotylionów.
2. Uczestnicy wycinają elementy i składają je zgodnie z instrukcją.
3. Gotowy kotylion przypinają do ubrania jako odznakę.

💡 *Wskazówka: Po przypięciu kotylionów do odzieży animatorzy proponują uczestnikom zrobienie pamiątkowych zdjęć.*

Dyplom dla uczestników

Zachęcamy do wręczenia dyplomów „Zwrotomocnych” uczestnikom quizu lub wszystkim na zakończenie wydarzenia.

To symboliczne, ale bardzo motywujące wyróżnienie, szczególnie dla dzieci i młodzieży. Wręczenie dyplomów może być połączone ze wspólnym zdjęciem wszystkich uczestników – to dobry moment na podsumowanie i podziękowania.

Poniżej znajdziecie wzór dyplomu do wydrukowania.

Dodatkowe aktywności

Możecie wzbogacić program Zwrotomocnego Dnia o własne aktywności. Atrakcje tego typu nie tylko urozmaicają wydarzenie, ale też sprzyjają integracji mieszkańców. Zespołowe działanie wokół ekologii i dbania o środowisko buduje poczucie wspólnoty i realnej sprawczości.

Poniżej znajdziecie kilka inspiracji, które można z łatwością dostosować do Waszych warunków.

1. Zwrotomocne Bingo

Cel:

Zachęcenie do rozmowy o ekologii i dobrych nawykach.

Uczestnicy: Dzieci od 8 roku życia, młodzież, dorośli.

Materiały: Wydrukowane plansze bingo z hasłami takimi jak: „Segreguje odpady”, „Chodzi na zakupy z torbą wielorazową”, „Nie marnuje jedzenia”, „Wie, ile wynosi kaucja za szklaną butelkę”.

Przebieg gry:

Każdy uczestnik dostaje planszę i ma za zadanie jak najszybciej znaleźć osobę, która pasuje do umieszczonego tam hasła, np. segreguje odpady albo używa torby wielorazowej na zakupach. Następnie w odpowiednim polu wpisuje imię i pierwszą literę nazwiska pasującej osoby.

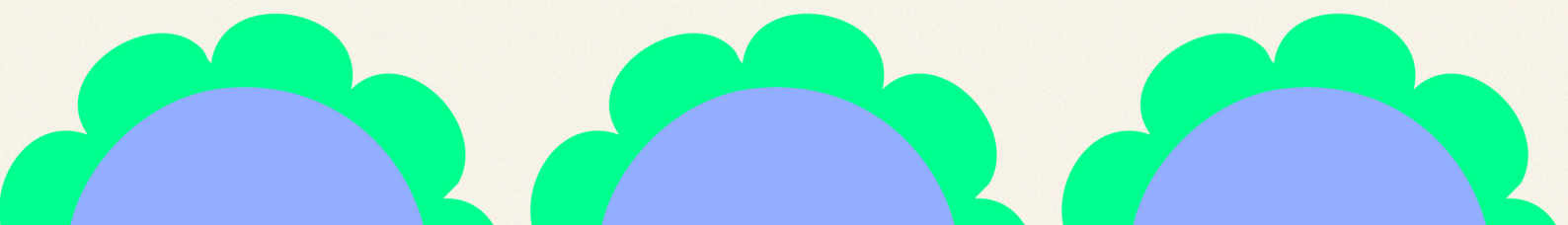
Wygrywa ten gracz, który jako pierwszy zapełni całą linię na planszy (pionowo lub poziomo, w zależności od układu planszy).

Przykłady haseł do umieszczenia na polach do bingo.

Znajdź kogoś, kto mógłby o sobie powiedzieć:

- Oddałam/-em w ostatnim czasie puszkę do automatu kaucyjnego.
- Potrafię wymienić 3 zasady systemu kaucyjnego dotyczące zwrotu opakowań.
- Potrafię opisać, jak wygląda znak „Kaucji”.
- Gaszę światło, kiedy wychodzę z pokoju.
- Wziąłem/wzięłam kiedyś udział w akcji sprzątnięcia okolicy.
- Lubię spacerować po lesie.
- Jeżdżę do pracy rowerem.

💡 **Wskazówka:** Gra świetnie sprawdzi się na początku wydarzenia jako sposób na integrację uczestników i przełamanie lodów.

Dodatkowe aktywności

2. Ekobieg z przeszkodami

Cel:

Połączenie ruchu, zabawy i edukacji ekologicznej. Uczestnicy poprzez sportową rywalizację utrwalają wiedzę o ochronie środowiska i systemie kaucyjnym.

Uczestnicy: Dzieci, młodzież i dorośli (można organizować oddzielne rundy dla różnych grup wiekowych).

Materiały:

- Taśmy lub pachołki do wyznaczenia trasy biegu.
- Proste przeszkody: hula-hop, skakanki, worki do skakania, plastikowe butelki jako pachołki.
- Karteczki z zagadkami lub pytaniami o tematyce ekologicznej (np. o segregację, recykling, system kaucyjny).

Przebieg gry:

1. Animator tłumaczy zasady: uczestnicy pokonują trasę, wykonując po drodze krótkie zadania ekologiczne.

2. Każda przeszkoda ma przypisane jedno zadanie lub pytanie.

Przykłady:

- Które z tych opakowań objęte są kaucją? (do wyboru spośród różnych opakowań)
- Wymień 3 sposoby dbania o środowisko na co dzień.
- Wskaż 3 korzyści z wprowadzenia systemu kaucyjnego.

💡 **Wskazówka:** Możecie wykorzystać pytania z quizu „Zwrotomocni”.

3. Po wykonaniu zadania lub podaniu odpowiedzi na pytanie uczestnik może przejść do kolejnego etapu.

4. Bieg wygrywa osoba (lub drużyna), która pokona trasę w najkrótszym czasie i poprawnie odpowie na wszystkie pytania.

Zakończenie gry:

Można wręczyć uczestnikom symboliczne nagrody.

Dodatkowe aktywności

3. Piknik z lokalnymi produktami

Cel:

Zachęcenie mieszkańców do wspierania lokalnych producentów, budowanie społeczności. Piknik może stanowić część Zwrotomocnego Dnia.

Uczestnicy: Wszystkie grupy wiekowe.

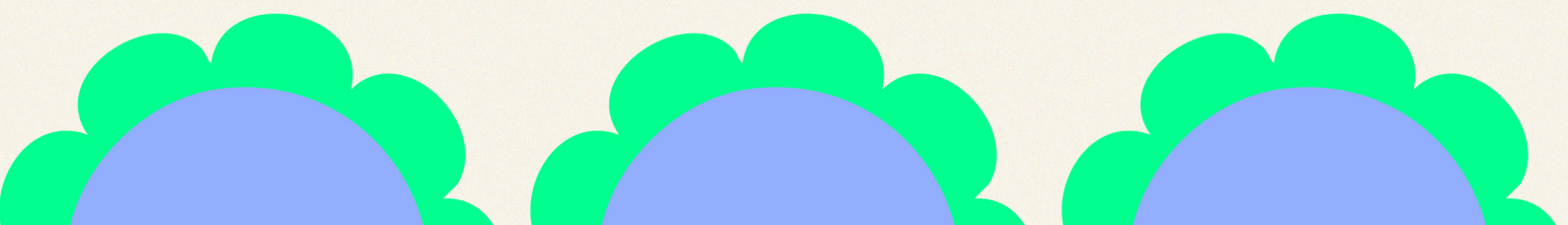
Przebieg:

1. Zaproszenie lokalnych producentów i organizacje:

- Skontaktujcie się z kołami gospodyń wiejskich, lokalnymi rolnikami, pszczelarzami, wytwórcami serów, piekarniami, gospodarstwami agroturystycznymi.
- Zachęćcie ich do przygotowania stoiska degustacyjnego lub sprzedażowego.
- Jeśli nie ma lokalnych producentów, mieszkańcy mogą przygotować własne domowe wypieki, przetwory lub soki.

2. Przygotujcie przestrzeń:

- Rozstawcie kilka stołów (w zależności od liczby wystawców).
- Nakryjcie je obrusami (najlepiej materiałowymi, wielorazowymi).
- Przy każdym stole ustawcie tabliczkę z nazwą wystawcy i informacją o pochodzeniu produktów.
- Zapewnijcie pojemniki na odpady i wyraźnie je oznaczcie (papier, bio, plastik, szkło).
- Zapewnijcie biodegradowalne sztućce i talerzyki.

Podsumowanie

Zwrotomocny Dzień w Twojej Okolicy to prosta w organizacji, ale jednocześnie wartościowa inicjatywa, która:

- 🌸 edukuje lokalną społeczność;
- 🌸 buduje wspólnotę wokół wspólnego celu – dbania o środowisko;
- 🌸 daje radość uczestnikom w każdym wieku.

Przed ważnym dniem sprawdźcie z poniższą checklistą, czy macie przygotowane wszystkie elementy.

- 🌸 Wydrukujcie karty do memory, gry domino i quizu.

💡 *Wskazówka: Dla większej trwałości materiałów można wydrukować je na grubszym papierze lub wzmocnić przez dodanie w środek tektury. Poniżej znajdziecie szczegółowe wskazówki wydruku.*

- 1. Memory:** Drukujcie jednostronnie i sklejcie ze sobą przód (obrazek) i tył (logo kampanii). Karty można dodatkowo zalaminować lub przykleić na sztywniejszy karton.
- 2. Domino:** Drukujcie jednostronnie, a następnie sklejcie przód z tyłem w pary (tak, by po jednej stronie była grafika, a po drugiej wzór „Zwrotomocni”). Dla większej trwałości najlepiej użyć grubszego papieru lub zalaminować karty.
- 3. Quiz:** Drukujcie jednostronnie i sklejcie ze sobą przód (obrazek) i tył (logo kampanii). Można umieścić pytania w koszulkach foliowych lub nakleić wydruki na tekturę.

Jeśli macie dostęp do drukarki kolorowej, wydrukujcie materiały w kolorze – kontrastowe barwy zwiększą atrakcyjność gier.

- Przygotujcie stoły i miejsca do siedzenia.
- Wyznaczcie wolontariuszy do prowadzenia gier i zadbajcie, żeby zapoznali się z zasadami systemu kaucyjnego.
- Wydrukujcie dyplomy i kotyliony.

W trakcie wydarzenia:

- Zadbajcie o muzykę w tle (opcjonalnie) i miłą atmosferę.
- Róbcie zdjęcia (z zachowaniem RODO, jeśli mają być publikowane), które będzie można wykorzystać w social mediach lub w relacji z wydarzenia. Dzięki temu zadbacie o to, żeby pozytywny przekaz dotarł do jeszcze większej liczby osób.
- Zachęcajcie uczestników do rozmów o ekologii i codziennych nawykach, zadając pytania i opowiadając ekologiczne ciekawostki.
- Oznaczcie nas w social mediach hasztagiem #zwrotomocni.

**Dziękujemy za Wasz wkład w budowanie lokalnej mocy zwracania!
Każde takie wydarzenie to krok w stronę czystszej i większej świadomości ekologicznej w Waszej społeczności.**

Drukuj jednostronnie

Tu zegnij

Tu zegnij

do 1,5l

zwroto
mocni

zwroto
mocni

zwroto
mocni

zwroto
mocni

do 1l

zwroto
mocni

KAUCJA
0,50 Zł

zwroto
mocni

zwroto
mocni

zwroto
mocni

Tu zegnij

Tu zegnij

*Nie
gnieć
mnie!*

do 3l

**KAUCJA
1 ZŁ**

**ZWRÓĆ
MOCNI**

**ZWRÓĆ
MOCNI**

**ZWRÓĆ
MOCNI**

*Nie
zrywaj
etykiety*

*Oddaj
mnie do
sklepu!*

*Odbierajcie
kaucję, dbajcie
o środowisko.*

**ZWRÓĆ
MOCNI**

**ZWRÓĆ
MOCNI**

**ZWRÓĆ
MOCNI**

Tu zegnij

Tu zegnij

Tu zegnij

Tu zegnij

Drukuj jednostronnie

Tu zegnij

Tu zegnij

do 1,5l

zwroto
mocni

zwroto
mocni

zwroto
mocni

zwroto
mocni

do 1l

zwroto
mocni

KAUCJA
0,50 Zł

Tu zegnij

Tu zegnij

zwroto
mocni

zwroto
mocni

zwroto
mocni

*Nie
gnieć
mnie!*

do 3l

**KAUCJA
1 ZŁ**

**Zwróć
mocni**

**Zwróć
mocni**

**Zwróć
mocni**

*Nie
zrywaj
etykiety*

*Oddaj
mnie do
sklepu!*

*Odbierajcie
kaucję, dbajcie
o środowisko.*

**Zwróć
mocni**

**Zwróć
mocni**

**Zwróć
mocni**

Tu zegnij

Tu zegnij

Tu zegnij

Tu zegnij

Tu zegnij

Tu zegnij

Tu zegnij

Tu zegnij

Zwroto
mochni

Zwroto
mochni

Zwroto
mochni

Zwroto
mochni

Tu zegnij

Tu zegnij

Tu zegnij

Tu zegnij

Zwroto
mochni

Zwroto
mochni

Zwroto
mochni

Zwroto
mochni

Tu zegnij

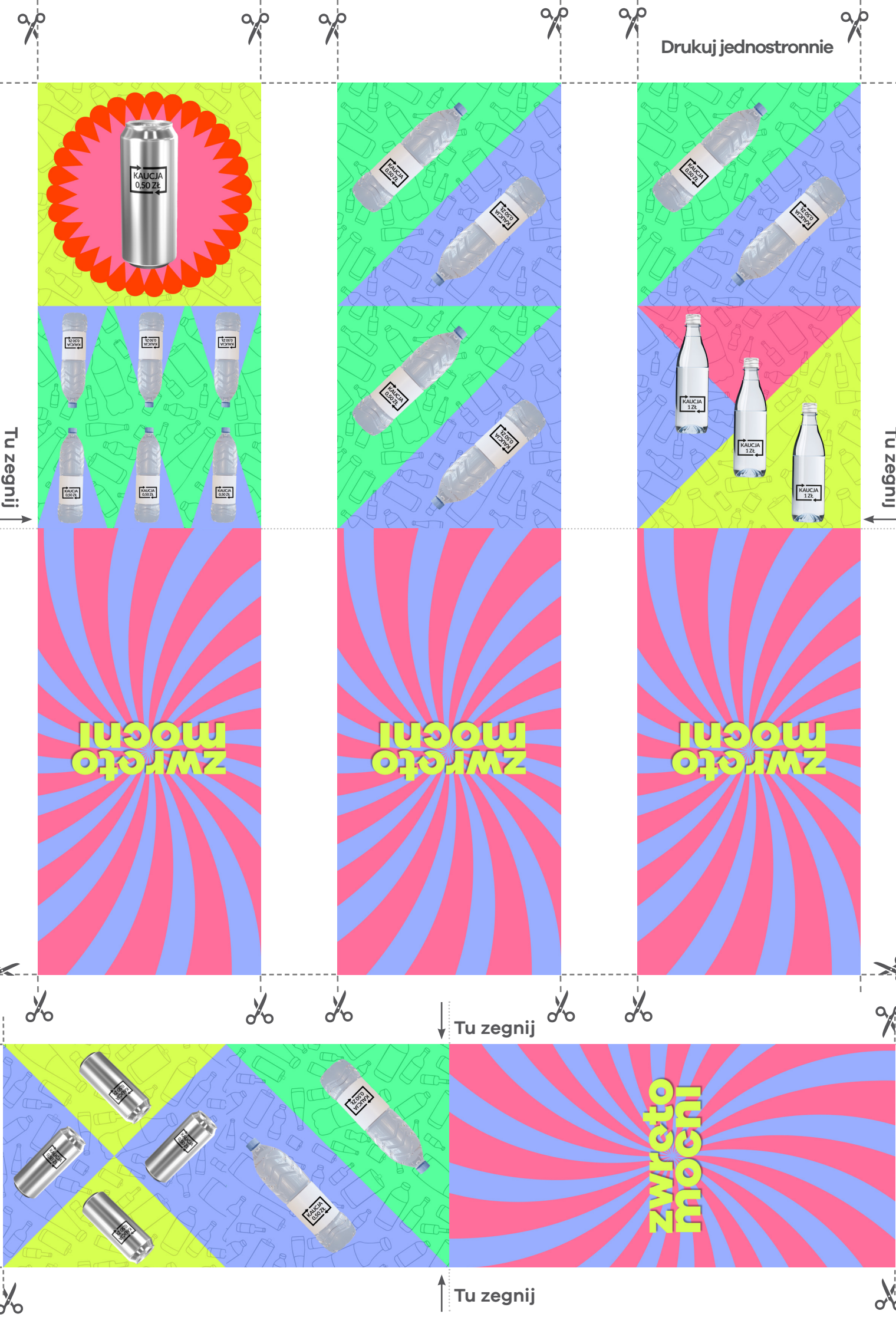
Tu zegnij

Tu zegnij

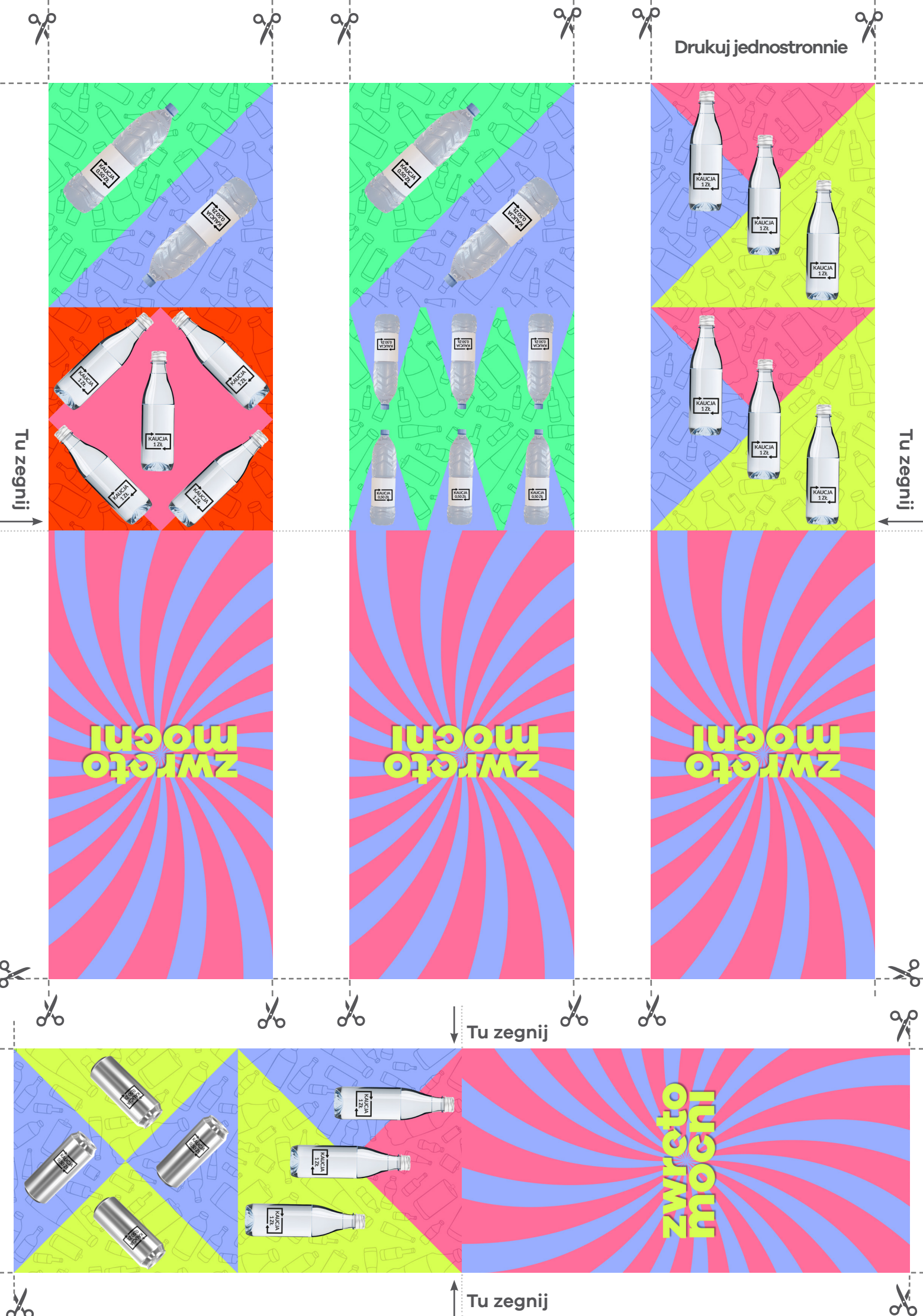
Tu zegnij

Drukuj jednostronnie

Tu zegnij

Tu zegnij

Tu zegnij

Tu zegnij

Zwroto
mochni

Zwroto
mochni

Zwroto
mochni

Zwroto
mochni

Tu zegnij

Tu zegnij

Tu zegnij

Tu zegnij

Zwróto
mochni

Zwróto
mochni

Zwróto
mochni

Zwróto
mochni

Wytnij, zegnij i sklej!

Drukuj jednostronnie

zwroto mocni QUIZ

Cel: Sprawdzenie i utrwalenie wiedzy o systemie kaucyjnym.

Uczestnicy: Drużyny 3–5 osobowe. Wiek: 8+ (młodsze dzieci ze wsparciem dorosłych)

Przebieg gry:

- Prowadzący wyjaśnia zasady gry.
- Runda: Prowadzący zadaje drużynom trzy pytania. Drużyny zapisują na kartkach swoje odpowiedzi.
- Po każdej rundzie wspólnie sprawdźcie odpowiedzi.
- Jeśli padły błędne odpowiedzi, Prowadzący podaje te prawidłowe.
- Za każdą poprawną odpowiedź drużyna otrzymuje punkt.
- Po wyczerpaniu pytań drużyny zliczają punkty.
- Zwycięska drużyna otrzymuje tytuł „Zwrotomocnego Mistrza Wiedzy”.

systemkaucyjny.gov.pl

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Finansowano ze środków
NARODOWEGO FUNDUSZU
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ

Poznaj
system
kaucyjny

zwroto mocni

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

systemkaucyjny.gov.pl

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Finansowano ze środków
NARODOWEGO FUNDUSZU
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ

Wytnij, zegnij i sklej!

Wytnij, zegnij i sklej!

Drukuj jednostronnie

***Ile wynosi kaucja za
puszkę metalową
po napoju?***

a) 1,50 zł

b) 0,50 zł

c) 1 zł

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

***Ile wynosi
kaucja za butelkę
plastikową (PET)?***

a) 0,50 zł

b) 1 zł

c) 1,50 zł

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

Wytnij, zegnij i sklej!

Wytnij, zegnij i sklej!

Drukuj jednostronnie

Czy paragon jest potrzebny, aby odzyskać kaucję?

a) Tak, zawsze

b) Nie, paragon nie jest konieczny

c) Tylko w dużych sklepach

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

Ile wynosi kaucja za butelkę szklaną wielokrotnego użytku?

a) 0,50 zł

b) 1 zł

c) 1,50 zł

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

Wytnij, zegnij i sklej!

Wytnij, zegnij i sklej!

Drukuj jednostronnie

**Co musi znajdować się
na opakowaniu, żeby
sklep zwrócił kaucję?**

a) Naklejka promocyjna

**b) Znak kaucji i czytelny
kod kreskowy**

c) Cena detaliczna

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

**Czy opakowania
trzeba myć
przed zwrotem?**

a) Tak, zawsze

**b) Nie, nie trzeba,
wystarczy opróżnić**

c) Tak, w automacie

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

Wytnij, zegnij i sklej!

Wytnij, zegnij i sklej!

Drukuj jednostronnie

**Czy zaleca się
zwracanie butelek
z zakrętkami?**

a) *Tak - należy
zostawić zakrętkę*

b) *Nie - zakrętki
trzeba zdjąć*

c) *Nie ma to
znaczenia*

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

**Co dzieje się
z nieodebraną kaucją?**

a) *Trafia
do budżetu gminy*

b) *Przepada
na rzecz sklepu*

c) *Zasila finansowanie
działania systemu
kaucyjnego*

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

Wytnij, zegnij i sklej!

Wytnij, zegnij i sklej!

Drukuj jednostronnie

**Jaki jest cel
środowiskowy
systemu kaucyjnego?**

a) Zwiększenie
sprzedaży napojów

b) Mniej zaśmiecania,
więcej recyklingu
i mniejsze zużycie
surowców

c) Zastąpienie segregacji
odpadów w domach

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

**Dlaczego system
kaucyjny jest korzystny
dla środowiska?**

a) Zwiększa
zużycie plastiku

b) Zachęca do
wyrzucania opakowań

c) Motywuje
do zwrotu opakowań
i recyklingu

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

Wytnij, zegnij i sklej!

Wytnij, zegnij i sklej!

Drukuj jednostronnie

***Jak system kaucyjny
wpływa na czystość
przestrzeni publicznej?***

a) Nie ma wpływu

***b) Zwiększa ilość
śmieci na ulicach***

***c) Zmniejsza zaśmiecanie
terenów zielonych***

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

***Gdzie na produkcie
znajdziesz informację
o przynależności do
systemu kaucyjnego
i kwocie kaucji?***

***a) Na paragonie
sprzedawcy***

***b) Na etykiecie
w formie znaku kaucji***

***c) Na korku
lub zakrętkę***

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

Wytnij, zegnij i sklej!

Wytnij, zegnij i sklej!

***Dlaczego system
kaucyjny wspiera
gospodarkę o obiegu
zamkniętym?***

- a)** *Zachęca do produkcji
nowych opakowań*
- b)** *Umożliwia wielokrotne
wykorzystanie zasobów*
- c)** *Promuje jednorazowe
produkty*

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

Drukuj jednostronnie

Wytnij, zegnij i sklej!

***Jak wypłacana jest kaucja
przy zwrocie?***

- a)** *Tylko gotówką*
- b)** *Wyłączenie przelewem na konto*
- c)** *Gotówką lub bonem, który można wymienić
w kasie na gotówkę (zależnie od punktu)*

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

Wytnij, zegnij i sklej!

Czy małe sklepy* muszą prowadzić punkt zbiórki wszystkich opakowań?

a) Tak, zawsze

b) Nie: mogą, ale nie muszą; z wyjątkiem butelek szklanych wielokrotnego użytku, których zbieranie jest obowiązkowe przez sklepy, które prowadzą sprzedaż napojów w tych opakowaniach

c) Małe sklepy nie mogą przyjmować zwrotów

*poniżej 200 m²

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

Drukuj jednostronnie

Wytnij, zegnij i sklej!

Gdzie można zwrócić opakowania objęte systemem kaucyjnym?

a) Tylko w dużych sklepach powyżej 200 m²

b) Wyłącznie w automatach kaucyjnych przy supermarketach

c) W sklepach powyżej 200 m², mniejszych sklepach sprzedających napoje w butelkach szklanych wielokrotnego użytku, automatach kaucyjnych i innych sklepach, które przystąpiły do systemu

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

Wytnij, zegnij i sklej!

Kto ponosi koszty wdrożenia i utrzymania systemu kaucyjnego?

- a)** *Konsumenci poprzez dodatkową opłatę*
- b)** *Jednostki samorządu terytorialnego*
- c)** *Przedsiębiorcy wprowadzający na rynek napoje w opakowaniach objętych systemem*

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

Drukuj jednostronnie

Wytnij, zegnij i sklej!

Co należy zrobić z opakowaniem po napoju, które nie jest objęte systemem kaucyjnym?

- a)** *Oddać je w sklepie razem z innymi opakowaniami ze znakiem kaucji*
- b)** *Zachować na wypadek rozszerzenia systemu kaucyjnego*
- c)** *Wyrzucić do odpowiedniego pojemnika na odpady*

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

Wytnij, zegnij i sklej!

Jakie opakowania są objęte systemem kaucyjnym w Polsce?

a) Tylko plastikowe torby

b) Szklane butelki wielokrotnego użytku do 1,5 l, plastikowe butelki do 3 l, puszki metalowe do 1 l

c) Kartony po mleku i sokach

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

Drukuj jednostronnie

Wytnij, zegnij i sklej!

Jak należy przygotować opakowanie do zwrotu?

a) Zgnieść i zdjąć etykietę

b) Powinno być puste, z etykietą i nieuszkodzone (nie zginiatamy)

c) Dokładnie umyć wewnątrz

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

**Które z poniższych opakowań
nie jest objęte systemem kaucyjnym?**

- a)** Karton po mleku/soku
- b)** Puszka po napoju o pojemności do 1 litra
- c)** Butelka plastikowa po napoju
o pojemności do 3 litrów

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

**Co dzieje się, gdy etykieta jest zerwana
lub kod kreskowy nieczytelny?**

- a)** Sklep przyjmuje opakowanie,
ale wypłaca połowę kaucji
- b)** Opakowanie nie zostanie przyjęte
w ramach systemu kaucyjnego
- c)** Można zwrócić, ale w automacie

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

Wytnij, zegnij i sklej!

*Co dzieje się z opakowaniami
zwróconymi w ramach
systemu kaucyjnego?*

a) Trafiają na wysypisko

b) Są spalane w elektrociepłowni

c) Są poddawane recyklingowi
lub ponownemu użyciu

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

Drukuj jednostronnie

Wytnij, zegnij i sklej!

*Jaka jest maksymalna pojemność
butelki szklanej wielokrotnego
użytku w systemie kaucyjnym?*

a) Do 1,5 litra

b) Do 2 litrów

c) Do 3 litrów

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

Wytnij, zegnij i sklej!

Drukuj jednostronnie

***Jaka jest maksymalna pojemność
puszki objętej systemem kaucyjnym?***

a) Do 0,5 litra

b) Do 1 litra

c) Do 1,5 litra

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

Wytnij, zegnij i sklej!

***Jaka jest maksymalna
pojemność butelki plastikowej
objętej systemem kaucyjnym?***

a) Do 1 litra

b) Do 2 litrów

c) Do 3 litrów

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

Wytnij, zegnij i sklej!

Czym jest system kaucyjny opakowań po napojach?

a) Program lojalnościowy w sklepach

b) System zwrotu opakowań po napojach

c) Metoda segregacji odpadów po napojach w domu

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

Drukuj jednostronnie

Wytnij, zegnij i sklej!

Kto jest odpowiedzialny za organizację systemu kaucyjnego?

a) Ministerstwo Zdrowia

b) Mleczarnie

c) Operatorzy posiadający zezwolenie Ministra Klimatu i Środowiska na prowadzenie systemu kaucyjnego

**zwroto
mocni**

Odbierajcie kaucję,
dbajcie o środowisko.

Dyplom

**za udział
w wydarzeniu edukacyjnym**

**„Zwrotomocny Dzień w
Twojej Okolicy”**

otrzymuje

(Imię i Nazwisko/ Nazwa drużyny)

**za aktywny udział, wiedzę i zaangażowanie w promowanie zasad
systemu kaucyjnego oraz działania na rzecz czystszej okolicy.**

**Każda zwrócona butelka to krok w stronę
lepszego przyszłości – dziękujemy, że
razem z nami budujesz MOC ZWRACANIA!**

.....
miejsowość, data

.....
(podpis / pieczęć organizatora)